RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Biodiversiteit door maaibeleid

Zaak- & documentnr. : Z/20/072164/201486670
Portefeuillehouder : Hans Sluiter
Opsteller : Huib Aalders
Team : R&B
Telefoonnr. 347

Samenvatting

De gemeente wil graag de biodiversiteit versterken. Door het aanpassen van het maaibeleid kan hieraan worden gewerkt. Echter zijn hier kosten aan verbonden en zijn ook niet alle maailocaties geschikt. Binnen de beschikbare financiële middelen wordt het maaibeleid aangepast zodat de biodiversiteit zoveel mogelijk wordt versterkt.

Beslispunten

1. De notitie Bloeiend Bermbeheer vast te stellen als uitgangspunt voor het aanpassen van het maaibeheer.
2. Te kiezen voor scenario 4 (maaien en zuigen) en deze als optie uit te vragen in de aanbesteding van najaar 2021.

Aanleiding

Middels de motie Biodiversiteit van 1-07-219 is het college opgedragen proef te draaien met een ecologischer maaibeleid en de financiële consequenties hiervan inzichtelijk te maken. Dit voorstel is hierop een antwoord.

Daarnaast is met de groenaanbesteding in 2019 voor het maaibeheer bewust gekozen om een kortlopend 2 jarig contract aan te besteden. Dit omdat er destijds al ideeën waren om te onderzoeken of verandering van het maaibeheer kan bijdragen aan de versterking van biodiversiteit.

Het afgelopen jaar is hiermee geëxperimenteerd in de praktijk en is bekeken welke mogelijkheden er zijn. Onder andere de volgende dingen zijn gedaan:
- Activering samenleving bij het thema (deels aanhakend bij de uitvoering van het Landschapsontwikkeling gemeente Duiven).
- Ambtelijke deelnamen aan het provinciale leernetwerk Ecologisch bermbeheer.
- Binnen bestaand budget geëxperimenteerd met aanpassingen in het maaibeheer op De Schans
- Opstellen notitie Bloemrijk bermbeheer.

In 2021 dient het maaibeheer opnieuw te worden aanbesteed. Dit geeft aanleiding om nu het ambitieniveau te bepalen.

De praktijk leert ook dat het niet zo simpel is als het soms lijkt. Minder maaien kan zelfs leiden tot meer kosten (doordat er een extra werkgang nodig is om te ruimen en dan nog de stortkosten), terwijl dit niet hoeft te leiden tot meer biodiversiteit omdat langer gras kan leiden

tot verstikking en verdringing van bloemen en/of omdat sommige locaties zich minder lenen voor de ontwikkeling van meer biodiversiteit. Dit geeft aanleiding om te werken aan bewustwording.

Planning

Per 1-1-22 dient een nieuwe aannemer gecontracteerd te zijn voor het maaibeheer. De planning is om in de eerste helft van 2021 de ambitie verder uit te werken op perceel niveau waarna in de tweede helft het bestek kan worden opgesteld en aanbesteedt. Bij de uitwerking wordt bekeken hoe de samenleving betrokken kan worden en of een werkgroep kan worden samengesteld. Bij het opstellen van het bestek wordt onderzocht hoe de aannemer kan worden uitgedaagd maximaal bij te dragen aan het verstreken van de biodiversiteit.

Beoogd effect

Bewustwording rondom het thema ‘Versterken biodiversiteit door aanpassen maaibeleid’ en het daadwerkelijk versterken van de biodiversiteit.

Argumenten

1.1 De notitie bijdraagt aan de bewustwording rondom biodiversiteit in relatie tot maaibeleid.
Dit is belangrijk omdat de beleving enerzijds is dat minder maaien leidt tot minder kosten en meer biodiversiteit. Dit gaat meestal niet op. Anderzijds is er ook onbegrip voor langer gras. Klachten over netheid, hooikoorts of uitzaaiende distels geven hiervan blijk. Tevens zijn er ook vragen over het afmaaien van een bloeiende berm. De notitie geeft duidelijkheid over de verschillende nuances hierin.

1.2 De notitie een kader geeft en handvatten biedt voor de uitvoering.
Berm- en grasbeheer is een zeer uitvoeringsgerichte taak die in het verleden niet tot nauwelijks aan keuze over kwaliteitsniveau onderhevig was. Het diende efficiënt te worden uitgevoerd in dienst van de functie van de berm, gazon of de betreffende locatie. Met de bewustwording rondom het thema biodiversiteit wordt duidelijk dat ook over het grasbeheer eerst beleidsmatige keuzes dienen te worden gemaakt. De notitie inclusief het besluit op dit voorstel geeft het beleidsmatige kader.

2.1 Dit scenario bijdraagt aan het versterken van de biodiversiteit in redelijke verhouding tot de extra kosten.
De huidige beheervorm, alles klepelen en laten liggen, is het goedkoopst. Binnen bestaand budget zijn geen mogelijkheden tot het versterken van de biodiversiteit. Door te gaan klepelen en afvoeren geven vooral de stortkosten een prijsverhoging van 120 tot 130% (extra nodig € 7.500,- per jaar). Doordat hiermee verschraald wordt zullen de stortkosten op langere termijn naar verwachting afnemen. Ook geeft verschraling op termijn wellicht de mogelijkheid om in maaifrequentie terug te gaan van 2 x naar 1 x maaien per jaar. Dit is locatieafhankelijk en zal in de praktijk moeten blijken.

2.2 Voor de extra benodigde € 7.500,- per jaar op voorhand geen dekking is.
Gezien de huidige financiële situatie is het niet mogelijk om scenario 4 definitief te implementeren. In de aanbesteding kan dit scenario optioneel worden uitgevraagd. Mocht er een aanbestedingsvoordeel zijn dan kan er wellicht toch zoveel mogelijk naar dit scenario toe gewerkt worden. Mocht dit niet zo zijn dan kan deze optie niet worden gegund en blijft het maaibeleid zoals het is.

2.3 De overige scenario's vragen om een grotere investering.
Het overstappen van klepelen naar maaien met een schotel/schijvenmaaier en afvoeren in een aparte werkgang (acrobaat en opraapwagen) geeft een kostenverhoging van 130-175% (scenario 3). Ook is dit in de praktijk niet overal haalbaar. Dit vraagt om nader onderzoek.
Kostenbesparing is alleen haalbaar als grotere delen van gazons worden omgevormd naar extensief maaibeheer. Dit vraagt om nader onderzoek (hoeveel m2 is mogelijk en genereerd dit voldoende dekking van de kosten). Daarnaast vraagt dit tot een éénmalige investering voor de omvorming (scenario's 5 en 6).

Kanttekeningen

1.1 Wijzigingen in beheer en uitvoering zullen leiden tot vragen.
Niet eenieder zal zich kunnen vinden in een andere wijze van beheer en uitvoering. Juist deze notitie draagt bij aan verkrijgen van begrip voor de bewust gemaakte keuzes.

2.1 De kosten zijn een raming.
De vertaalslag naar de praktijk wordt na dit besluit gemaakt. De ambitie van maaien en zuigen is wellicht niet op perceel niveau overal praktisch uitvoerbaar. Hier kunnen kleine aanpassingen nodig zijn. Tevens is de raming op basis van landelijke kengetallen en is er een marge van 10%. Daarnaast is door de te houden aanbesteding e.e.a. onderhevig aan marktwerking. Er kan een aanbestedingsvoordeel maar ook een -nadeel zijn.

2.2 De kans is klein dat er binnen bestaand budget mogelijkheden zijn ter versterking van de biodiversiteit.
De notitie laat zien dat er extra kosten zijn gemoeid met de verschillende scenario's. Door scenario 4 toch uit te vragen in de aanbesteding krijgen we inzicht in de daadwerkelijke kosten. Op basis hiervan (voordeel of nadeel zoals benoemd in vorige punt) kan bekeken worden wat maximaal haalbaar is. De notitie laat wel zien dat dit waarschijnlijk nihil is, maar niet geschoten is altijd mis.

2.3 Binnen dit bedrag is niet voorzien in ecologische monitoring
Biodiversiteit is een redelijk subjectief begrip. Om de effecten van wijzigingen in maaibeheer concreet inzichtelijk te maken kan hiervoor een ecoloog worden ingehuurd om een nul-situatie in beeld te brengen. Door vervolgens jaarlijks te monitoren en tussentijds te evalueren en bij te sturen kan actief gewerkt worden aan natuurdoelen. Om dit te organiseren is een extra bedrag nodig. Een algemene en globale evaluatie zal in elk geval worden gedaan. Er kan ook bekeken worden of hierin iets door vrijwilligers en/of stagiaires kan worden gedaan.

2.4 Binnen dit bedrag is niet voorzien in het actief omvormen van gazon of akkers.
Het actief omvormen van akkers, akkerranden en/of delen van gazons in de kernen kan zowel bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit alsmede aan de beeldvorming over het belang van biodiversiteit (opgenomen in scenario's 2, 5 en 6). Echter is het frezen, zaaien en jaarlijks opnieuw bewerken en apart maaien van vele kleine stukjes zeer bewerkelijk zowel in uitvoering als organisatie. Hiervoor zou een extra bedrag van € 10.000,- structureel per jaar voor kunnen worden vrijgemaakt. Ook kan hier geprobeerd worden gebruik te maken van inzet van vrijwilligers (zoals dit gebeurt in Duiven door GDLBloeit).

Financiële paragraaf

Met dit voorstel wordt geprobeerd de ambitie zoveel mogelijk te halen binnen bestaand budget. Is dit niet mogelijk dan wordt de ambitie bijgesteld. Er zijn geen financiële consequenties.

Participatie en communicatie

In dit stadium is de samenleving nog niet actief betrokken. Wel hebben enkele inwoners aangegeven te streven naar meer biodiversiteit. Dit stuk geeft een goede basis om hierin verder te enthousiasmeren.

Dit voorstel en de notitie Bloeiend maaibeheer zijn openbaar. Dit is de eerste stap naar een bredere bewustwording. De vaststelling van het stuk zal actief worden gecommuniceerd waarbij geïnteresseerden worden uitgenodigd mee te denken bij de verdere concretisering. Zoals bij ‘planning’ is aangegeven lukt het wellicht hiervoor een werkgroep met inwoners samen te stellen.

Intergemeentelijke samenwerking

Er is samenwerking met gemeente Duiven. Op beleidsniveau omdat het thema biodiversiteit in Duiven ook breed wordt opgepakt. Op uitvoeringsniveau omdat het maaibeheer in gezamenlijkheid wordt aanbesteed. Om deze reden is dan ook één notitie opgesteld die zowel Westervoort als Duiven kan bedienen.

Duurzaamheid

Dit voorstel draagt bij aan een duurzamere samenleving gezien een sterkere biodiversiteit wordt verkregen wat ook ten goede komt aan meer duurzaamheid.

Biodiversiteit

Dit spreekt voor zich gezien dit voorstel gaat over het versterken van de biodiversiteit.

Bijlagen

201487603 – Notitie Bloeiend maaibeheer d.d. 27/11/2020
201488233 – Raadsbesluit Biodiversiteit door maaibeleid d.d. 02/12/20

Westervoort, 25 januari 2021

Burgemeester en wethouders van Westervoort,

mr. J. Kersten	drs. A.J. van Hout
secretaris	burgemeester